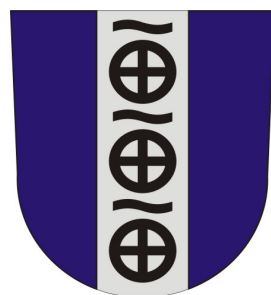

Viru-Nigula Teataja

Hind 0,2 €

nr 4 (195) aprill 2015

ELLA RAJARI (NAASKEL) 100

Ajakirjanik, poetess, kunstnik, teenekas
kodu-uuriija 1915 – 1998

Ella Rajari sündis 23. aprillil 1915 Pada vallas Aarla külas. Kuni ilmasõda kestis, elas pere kord ühes, kord teises vanematetalus Aarlas ja Kuura kalda all, peale sõda siirduti Ulvi, kus pereisa sai tööd mõisa viinavabrikus.

Väike Ella läks 6 aastase Põlula mõisa aednikumajas asuvasse kooli. Järgnesid Nõmmise külakool ja kaks aastat Rakvere Õpetajate Seminari Harjutuskoolis, kus klassijuhatajaks oli oma inimene, isa tädipoeg Jüri Parijõgi. Kaunis koolimaja ja seal oldud aastad jäid Ellale unustamatult meelde.

Õppetöö jätkus Pika tänava gümnaasiumis. Sel ajal külastas ta suuremaid kunstinäitusi, kus tundis ühtäkki maalide haaravat võlujõudu. Samas meeldis talle ka sõnaseadmine nii, et ta hakkas ajalehtedele nupukesi kirjutama, vahel isegi pikemaid lugusid.

Eduard Naaskel ostis 1934 a Unukse Veskimäele talu, millele pandi uus nimi – Kivinurme. 1936 a asuti sinna elama. Talu oli heal järjel, peremees käis talviti Kalvi mõisa piiritusetehases meistrina tööl ja teenis hästi. 1939 a omati 4 lehma, 3 tori tõugu mära, hulga mustpeauttesid, islandi kanu. Olid põllutöömasinad ja autoraha. Ella oli ainuke laps, võis endale mõndagi lubada. Juba lapseas Kuural isa vanemate ja tädide juures käies oli erinevus kehviklastest tunda.

1942 a sai ta Virumaa Teataja toimetusse tööle, esialgu praktikandina. Muutusterohke ja segane 1944 aasta oli ekslemiste aeg, kuid koju tagasi tulles läks ta jälle lehe juurde tööle.

Vahepeal tuli ette abiellumine Ants Rajariga, kõik näis laabuvat, kuid elu tegi halva pöörde 1945 a. Pealekaebamise tagajärjel Ella vallandati.

Tööstuskombinaadis sai uue töö, ent ühel juulikuu päeval Parkali tänava nurgal ta arreteeriti. Üheks „süüks“ pandi teise ajakirjaniku poolt kirjutatud artikleid, kus kasutati pseudonüümina Ella neiupõlvenime Naaskel. Ellale määrati 6 aastat plussidega. Ta oli sel ajal rase.

Rakvere Koidula tänavalt jätkus teekond Tallinna Patareisse. 10. veebruaril 1946 sündis poeg Ants. Edasi läks marsruut Leningrad – Mitšurinsk – Saraatov – Spassk.

Haigused ja nälg tegid oma töö, kuuekuune poeg ei pidanud vastu.

„Kuulen ikka veel oma lapse üha vaiksemaks ja jõuetumaks jäävat nuttu, näen ikka veel tema linasinistes silmades pisaraid. Iga päevaga jäid nõrgemaks mu käed, kuid emaarmastus ja ➔

ahastus lisasid jõudu, et suutsin teda hällitada kuni väike kehake mu kätel jahtus. Sel tunnil jäi aeg seisma.“

Olles ka ise surma piiril, algas võitlus elu pärast. Elule aitas toetava ja lähedase inimese leidmine. (Oma mees oli ta kodumaal hüljanud).

Saatus halastas ja kinkis 1948 a teise poja, Eduardi.

1951 a juulikuus algas sõit Siberisse asumisele. Vabanemine saabus 1956 aasta kevadel.

Ella edasine elutee kuni 1980-ni on mul vähem teada. Ta käis Pallases maalimist õppimas, juhendas aastakümneid kunstiringi Rakveres, oli Eesti Rahva Muuseumi korrespondent 1974 aastast.

Silmapaistvamad tööd on: „Viru-Nigula külad muutavas ajas“ ja „Meie kodude minevikust“. Elas pensionipõlves koos emaga Unuksel, hiljem üksi. Julie Naaskel oli tuntud käsitöömeister, õmbles kultuurimaja taidlejatele riideid. Ella päris ema ande, vangilaagris olles kodus kangaid, tikkis kardinaid, maalis ikoone, andis nii järjekordselt teada, kui lahtise käega ja töökad on eestlased, ükskõik kus elades.

1982 aastal tuli siia pastoriks tegus Jaan Jaani, Mahusse Helmut Elstrok. Tulihingeline kultuurimaja juhataja Antonina Loho koondas oskuslikult kõik eelmainitud persoonid kohaliku kultuurielu teenimisele. Ella hakkas juhendama väikest kunstiringi ja kodu-uurimist. 1983 a toimus esimene kodupaigapäev.

On vaieldud, kumb enne koduloomuuseumi loomise mõtte välja ütles, kas Niina või Ella ? Tark oleks mõelda, et mõlemad. Niivõrd pühendunult olid nad asja sees. Hakkasidki ettevalmistused muuseumi rajamiseks. Abiks olid Benita Pajula, Reet Soll jpt.

7. juunil 1986 avati maja uksed. Kui nüüd mõelda, kas meil oleks muuseum kui poleks Ellat ? Kindlasti mitte. Või Niinat ? Kindlasti mitte. Kui poleks Helmuti mere- ja peremärkide tuba ? Mis niru ja lahja muuseum !

Ellal autot ei olnud. Niina ja Viktoria Tammoja vedasid Ellat pidevalt Viru-Nigulasse ja tagasi või kuhu iganes vaja. Majanduslikult abistas Viru-Nigula kolhoos eesotsas esimehe Kalev Laanemetsaga.

Ellast sai muuseumi juhataja, sisulise töö tegijaks oli ikkagi tema. Ta kirjutas: „Kui me Viru-Nigula muuseumi avasime, oli see mu senise elu õnnelikumaid päevi. Ma loodan, et muuseum minu juhtimisel areneb kauniks ja sisukaks väikeseks teadusasutuseks, kust põlvede pikku saavad inimesed teavet sellest, kuidas neis paigas varem

elati ... “

Ta koostas koduloomuuseumi ekspositsiooni, oli aktiivne muinsuskaitse tegevuses (meie seltsi esimees oli H. Elstrok), juhendas kirikaia inventariseerimist. Siin oli tal abiks Pärnus elav poeg Eduard.

Ella kavandas kauni mälestuskivi punases terroris hukkunuile. Teostus toimus suures osas ta enda piltide müügist saadud raha eest, kivi paigaldati kirikaeda 27.05.1989.

Muljetavaldav on tema maalid ja sõejoonistused. Pilt, mis kisub vaatama, asub raamatukogus. Talv on ainuke tõsiseltvõetav aastaaeg ja siin on ta täies eheduses, pilku peale heites jäätist ei taha, pigem kuuma kohvi. Ella iseloom väljendus värvides, tugevad erksad toonid tulid kirklikust kuumast või jääkülmast tundest. Tema töödes seina peal ja luules võib tajuda lõpmatut kurbust, sügavmõttelisust, mida võib läbielatuga seostada. Ella ei olnud leige ega igav. Oli tugeva karakteriga, otsekohene, vahel porises Helmutiga töö käigus – teadagi neid mehi, lõi okkaid välja ja pirtsutas, kuid see kõik oli köömes tema andekuse ja töökuse kõrval. Kehalt täidlane, hingelt lõpuni naiselik ja õrn. Kaunis väljanägemiselt siis kui hall juuksekrunn oli kuklas, silmad kelmikalt säramas. Veidi pruntis ja meelas suu muigel ja põskedel õhetus. Veel 80-aastasena kirjutas kirjadele alla “hallipäiselt plikalt Unuksel“. Plikat oli temas tõsiduse kõrval tõesti. Ella suuremad kirjutised on mälestustekogu „Eilne jõgi“ 1993, „Hallalaulud“ ja tema 1996 a koostatud „Omane ja armas“. Viimane on hindamatu väärtusega kogumik küladest saadud teatmematerjalist. Peale nende on väiksemad luulevihikud „Mõeldes sulle“, „Õhtuode“, tosin südamelaulu „Näputäis tühjuse häält“. Igal ajajärgul on tegijaid. Eelmise sajandi lõpukümnenditel oli Viru-Nigula kultuurielus kodu-uurimises kande roll ja tähtis koht kaunites kunstides Ella Rajaril. Üsna oma sünnipäeva paiku lahkus ta 1998 aastal igavesele unele kauni raudristi alla. Jalutsis kasvab väike sirel.

*„Ka siis kui mullaga liitume taas
me huumusest vilja loob kodumaa,
Nagu iidsete kalmete kaldapeal siin
me töö kord meidki ajalooks viib.“ (E. R.)*

Heili TARJAN

**Fotol: Ella Rajari Iila kooli
mälestuskivi avamisel**

VALLAVALITSUSES

5. märtsil

Vajaduspõhise peretoetuse maksmine

Maksta vajaduspõhist peretoetust viiele avaldajale.

Kessu kinnistu detail - planeeringu koostamise algatamine

Algatada Kessu kinnistu (90202:006:0116, suurus 2,39 ha, Letipea) detailplaneeringu koostamine.

Planeeringu eesmärk: kinnistu jagamine kruntideks, maasihtotstarbe muutmine elamumaaks, ehitusõiguse, tehnovõrkude paigutuse ja olulisemate arhitektuursete tingimuste täitmine.

MAAKÜSIMUSED

Nõustuda OÜ-le Aasukalda Farm kuuluva Kaliaru kat. üksuse (90202:005:0420) jagamisega kaheks

* * *

Nõustuda OÜ-le Aasukalda Farm kuuluva Paluoja kat. üksuse (90202:005:0280) jagamisega kaheks

* * *

Lugeda võimalikuks Kunda tee 6 (kirik) kat. üksuse ostueesõigusega erastamine EELK Viru-Nigula kogudusele.

Koolitranspordi kompenseerimine

Hüvitada Vasta Kooli 1. klassi õpilase transpordikulu vastavalt esitatud avaldusele.

EHITUSKÜSIMUSED

Väljastada Janek Vetikule proj. tingimused laut-talli ja sauna ehitusprojekti koostamiseks Kivikülas, Õuna maaüksusel.

Anda välja ehitusluba OÜ Kraavi Põllumajandusele vedelsõnnikuhoidla ehitamiseks Kanguristi külas, Kraavi maaüksusel.

* * *

Anda OÜ Arikasele nõusolek kahe teravilja säilituspunkri rajamiseks Arikase maaüksusele Koila külas.

MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus esindaja ja juhatuse liikme määramine

Määrata Viru-Nigula Vallavalitsuse esindajaks MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus vallavanem Raido Tetto. Volitada teda teostama kõiki Viru-Nigula valla liikmeõigusi MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus ja selle liikmete üldkoosolekul.

23. märtsil

Toimetulekutoetuse ja täiendava sotsiaaltoetuse maksmine

Maksta toimetulekutoetust 901,80 € eest 10-le avaldajale.

* * *

Maksta täiendavat sotsiaaltoetust 254,96 € eest viiele avaldajale.

Hooldaja määramine

Määrata sügava puudega haigele hooldaja tähtajaga 28.02.2017.

Üldhooldekodusse paigutamine

Tasuda hooldatava ülalpidamiskuludest puudujääv osa.

Sõlmida hooldekoduga leping ülalpidamiskulude tasumiseks alates 27.03.2015.

RIIGIHANKED

Viia läbi minihange „Viru-

Nigula rahvamaja fassaadi rekonstrueerimistööd“

Moodustada hankekomisjon alljärgnevas koosseisus:

Esimees: Guido reimer

Liikmed: Raido Tetto

Pille Kajar

* * *

Viia läbi minihange „Vasta Mõisa tiigi puhastamine ja tiigi ümbruse planeerimine“.

Moodustada hankekomisjon :

Esimees: Guido Reimer

Liikmed: Raido Tetto

Pille Kajar

Hajaasustuse programmi taotluste hindamise komisjoni moodustamine

Moodustada hajaasustuse programmi taotluste hindamise komisjon järgnevas koosseisus:

Esimees: Arvi Paaver

Liikmed: Ene Ehrenpreis

Olav Kreen

Raido Tetto

Marit Laast

EHITUSKÜSIMUSED

Anda välja ehitusluba Malle Peilile paisu

rekonstrueerimiseks Koila külas, Veski maaüksusel.

* * *

Väljastada Aarne Rentikule projekteerimistingimused üksikelamu ja kõrvalhoone ehitusprojektide koostamiseks Mahu külas, Gustavi maaüksusel.

INFO

Guido Reimer tutvustas muinsuskaitseameti üleskutset leida üles tähendusega paigad, Eesti tõelised aarded. Aardeks võib olla ükskõik milline tähendusega paik või objekt. Rahvahääletus selgitab välja Eesti 100 aaret.

MARINU küla

Hilisem küla, asub Selja edelaserval. Valla pesamuna, peresid ainult kaks, elanikke kolm.

Marinu külas elas Voldemar Kendra (1931 – 2014). Voldemar oli andekas ja kultuurilembene inimene. Veel 80 aastasena käis ta Rakvere laulukooris laulmas. Varasemalt osales filmides, nt „Püha Tõnu kiusamine“ (Tõnu isa, matustel peab lauakõne ja laulab laulu „Kodutalu“), „Jan Uuspõld läheb Tartusse“ ja veel kahes filmis. Et ta rahvainimene oli, annab tunnistust lubamine oma majapidamises Selja külaseltsil pidusid korraldada ajal, mil seltsil veel ruume ei olnud. Tillukese küla suur tegija osales ka Viru-Nigula pensionäride klubis.

Viimane küla SELJA

Selja on iidse ja põlise asustusega ala Kalikülalt lääne pool. 13. sajandil oli siin Viru ranniku suurim küla, 45 adramaad. Tegelikult kuulus Selja sel ajal ja hiljemgi Haljala kihelkonna Varangu valda. 1945 kui moodustati külanõukogud, tuli Selja k/n Kunda valla alla.

„Selja mõis (Selgs) asutati 15. saj keskel. Algselt asus keskus Toolse külas lossi juures. 1686 a oli lossivaremete lähedal veel vana härrastemaja. Muud mõisahooned olid juba 20 aasta eest, s.o. kohe peale Toolse linnuse lagunemist üle viidud Seljale.“ (*H. Joonuks „Viru rannikul“*)

„Selja mõis kuulus 18 saj Rennenkampffidele. 1846 müüs major Paul von Rennenkampff mõisa Carl August von Weidenbaumile. 1864 ostis mõisa parun J. Girard de Soucanton, mõisa viimane võõrandamiseelne omanik oli parun Edmond John Girard de Soucanton.

Mõisa kahekorruseline peahoone valmis 18. saj. Hoone on varemeis ja võssa kasvanud. Ka kõrvalhooned on varemeis või ümber ehitatud. Aidahoone on kujundatud kaaristuga ning kõrgete pealishitistega. Tõllakuurist on säilinud üksnes kaaristuga müürid. Karjamõisad olid Eernema ja Kurrena.“ (*Alo Särg „Lääne-Virumaa mõisad ja mõisnikud“ 2007*).

Selja mõisa lähedal on moonakate maja nimega „Margareta“. Siiski, siin elasid hoopis kilter, aidamees. Päris moonamaja asus Selja mäel. Margareta teisel korrusel oli leivaahi, kus majaelanikud said leiba küpsetada. Nüüdseks on kõik lagunened. Külas oli magasiat. Siin sündis 1930 a hea mälu ja ladusa jutuga Laine Saaremägi,

küla praegune kuldvara. Tema isa ostis selle aida, nüüd on hoone omanikuks Meelis Parijõgi, kellele kuuluvad veel mitmed majad, sealhulgas mõisa ja EW ajal töötanud viinavabrik. Vabriku keldris käis vene ajal rändkino, mille vaatamise järel algas tants. Nii oli see ka Sarapiku koolimajas. Kinomehhaanik oli Ilmar Laasmäe Kabeli külast. Selja küla põhjapoolset osa liigendavad mäeastangud, andes märku kunagisest mere taganemisest ja tehes samas looduse kaunimaks. Mäe all olid veel kool ja vaestemaja. Selja tee ääres seisis kaua lagunev maja, milles vanasti oli meierei. 1929 a külainimeste poolt ehitatud koorejaam saatis koore Kunda piimatööstusele. Koorejaama köeti puude ja Ubja kaevandusest toodud põlevkiviga. 1940 a tehti meierei seadmetest tühjaks, natukest aega võeti veel ainult piima vastu. Vähest aega (1945 – 1947 ?) oli selles hoones külanõukogu, kus pandi ka abiellujaid paari. Õige pea läks asutus Kunda k/n alla.

Pikalt tühjajana seisnud maja omandas ettevõtja Vladimir Gorjatšev.

5. mail 2006 asutati Selja külaselts, kuhu kuuluvad Selja, Ojaküla, Paasküla, Kiviküla, Kaliküla ja Marinu. Seltsile oli ruume vaja. Hiljutine maavanem, Kunda „Lajose“ omanik Einar Vallbaum ostis hoone V. Gorjatševilt ära ja kinkis selle külaseltsile. Esimene ja väiksem avamine toimus 30. nov. 2010, teine detsembris.

Vana meierei on muudetud ilusaks koosolemise kohaks, kus mängitakse koroonat, tegutseb lastering, toimuvad koolitused, kultuuriüritused, näidendid, ühesõnaga on see koht, kuhu tulla nagu ütles seltsi esinaine Anne Lumiste, Laine Saaremäe tütar.

Anne on tragi, küla arvab, et Annet ei oleks seltsi ega seltsimaja. Ise on ta suure pere ema – 9 last. Maakonna lehes oli kirjas: „19. aug. 2006 toimusid Selja külas, Anne Lumiste kodus „Jan Uuspõld läheb Tartusse“ filmivõtted. Film esilinastus 22.02.2007.“

Jääb üle vaid öelda – kes teeb, see jõuab. Kes jõuab, väärrib kiidusõnu.

Seljal elavad lihaste farmi omanikud Jutta ja Aleksander Ait. Särtsakas Jutta on ka vallavolikogu liige.

1930-tel juhtus nende lähedal traagiline lugu: Kivimäe talus tappis sulane kaks eelkooliealist last. Ta tahtis tappa ka laste ema, kuid perenaine teeskles surnut ja pääses üle noatera. Nii palju sai ikka vigastada, et viidi haiglasse. Sulasele määrati surmanuhtlus. ➔

Küla karjamaal oli neli suurt looduskaitse all olevat rändrahu, suurima ümbermõõd 24m, kõrgus 3,4 m, nimeks Lõmmukivi. On nad alles ? Selja on, nagu öeldud, vana ja pika ajalooga kant, kus räägitakse (vähemalt räägiti) Selja oma murrakus. Selja jõgi jääb küll Vihula valda ja suubub merre Karepal, kuid tema lähedus annab ka siinsele külale plusspunkte. Käesoleval aastal on Seljal 56 elanikku. Juttu aitasid koostada Laine Saaremägi ja Lembit Muttik. Aitäh !

* * *

2012 a juulikuus alustatud külade kirjeldused on jõudnud lõpule. Saigi nii rihitud, et Jõuaks Ella Rajari 100-ks sünniaastapäevaks tehtud, mis oleks talle tagantjärele tänuavaldus.

Kui hetke fikseerida, siis Soome lahe lõunakaldal asuvas väikeses Viru-Nigula vallas on 2015 a 35 küla ja üks alevik. Alates idaservast on külad järgmised:

Pada-Aru, Toomika, Metsavälja, Pada, Võrkla, Pikaristi, Samma, Varudi, Aasukalda, Tüükri, Kurna, Koila, Pärna, Mahu, Unukse, Vasta, Nugeri, Kanguristi, Villavere, Kutsala, Iila, Kuura, Malla, Simunamäe, Letipea, Kunda, Siberi, Linnuse, Kabeli, Ojaküla, Paasküla, Kiviküla, Kaliküla, Marinu ja Selja. Kokku on vallas 1288 elanikku, sh Viru-Nigulas 311. Kahjuks pani veebruarikuus tosinajagu aastaid vallavanemaks olnud Ervins Veitsurs ameti maha. Uus valla juht on Raido Tetto.

Mõnda võib huvitada, millised olid külad Mahu kihelkonnas 13. saj., kui Taani mungad neid kirja panid.

1. Andja (Adenais – 6 adramaad) 2. Ojaküla (Oeas – 14), 3. ? (Paydola – 23), 4. Kunda (Gundas – 15), 5. Paasküla (Rai – 12), 6. Ubja (Ubias – 25), 7. Aresi (Arissilae – 12), 8. Soosaluse (Sonaldae – 15), 9. Kohala ms (Tolkas 20), 10. Kohala (Kervalae – 26), 11. ? (Mauris – 6), 12. Varudi (Waradas – 45), 13. Uhtna (Semis – 28), 15 Võhma (Vemais – 12), 16. Rahkla (Rakela – 12), 17. Kõrma (Korpyrvomais – 4), 18. Miila (Milola – 16), 19. Aarla (Ardala – 8), 20. Kabala (Cappala – 23), 21. Samma (Samma – 6), 22. Võrkla (Waerkaela – 15), 23. Viru-Nigula (Akedolae – 11), 24. Nugeri (Nucrae – 3), 25. Vasta (Uvastkaethae – 8), 26. Kutsala (Kuscaelae – 12), 27. Malla (Mallula – 5), 28. Iila (Idiala – 25), 29. Unukse (Vnox – 9), 30. Koila (Kokael – 40), 31. Tüükri (Satael – 5), 32. Pada (Padagas – 40), 33.

Raudna (Raudanal – 20), 34. Koogu (Paymol – 12), 35. Härjapea (Hergaepal – 3), 36. Rannu (Randu – 12).

Külasid oli täpselt sama palju kui praegu koos Viru-Nigulaga.

774. sünnipäeva võivad tähistada Ojaküla, Paasküla, Kunda küla, Varudi, Samma, Võrkla, Viru-Nigula, Nugeri, Vasta, Kutsala, Malla, Iila, Unukse, Koila, Tüükri, Pada ja veel 4 küla, milliseid algses nimekirjas oma nimekuju all ei ole – Mahu, Pikaristi, Linnuse ja Selja. Ülejäänud 16 küla on hilisemad, asutatud erinevatel aegadel. Kihelkonnas oli 15 mõisa, neist 3 on elujõus – Varudis elatakse, Mallas käib taastustöö ja Vastal asub mõisakool.

Selline sai külade koondportree. Minevik kuulub elutunnetuse juurde. Igal külal oli oma lugu rääkida ja seda tegid neis elavad inimesed varem kirjapandu ja praegu kuuldu kaudu. Meie koduvallas on sündinud palju kuulsusi. Mainimata jäi Endel Kreeni ooperilauljast vend Uno Kreen. Tema kaunis abikaasa Ivi Kreen luges aastakümneid tagasi AK uudiseid.

Iila külas sündinud Lydia Aadli (Salumetsa) poega Andres Salumetsa peetakse nii andekaks geeni- ja viljatusravi teadlaseks, et selliseid inimesi pidavat esinema sajandis vaid mõned korrad. A. Salumets elab Tartus.

Kabeli küla all jäi märkimata tunnustust vääriv autosõidu õpetaja Karlo Ehvart, kes õpetab hästi ja sisendab algajatesse oma rahu ja heatahtlikkusega usku, mis on õppijale juba pool võitu.

Lõpetuseks võib öelda, et Viru-Nigula on iidvana auväärne kirikukihelkond kaunite külade ja ei paremate ega halvamate inimestega kui naabervaldade elanikud. Vahe on ainult selles, et siin on meie kodupaik.

Palju sain teada Ella Rajari „Omane ja armas“, H. Elstroki, H. Joonuksilt, J. Rohtmetsalt, A. Särgilt, U. Samelilt, V. Mäelt, Viru-Nigula muuseumilt. Aitäh Virve Lehtmale, Ene Ehrenpreisile, Hiie Kivilole, Aliise Aasmäele, Tiitu Peegile, valla töötajatele, Jaanis Salustele, Marit Laastile ja kõigile, keda olen varem nimetanud.

Heili TARJAN

Viru-Nigula Vallavalitsus tänab Heili Tarjanit küladesarja lugude eest ! On hea teada, et meie seas elab inimene, kes valutab südant kodupaiga ajaloo talletamise eest. Suur aitäh !

Viru-Nigula Hariduse Selts korraldas koduloomuuseumis põneva naiste käsitöölaada

20. märtsil kell 12.00 tervitas Viru-Nigula Koduloomuuseum koduselt ja sõbralikult kõiki käsitööhuvilisi, kes olid toonud oma kätetöö imetlemiseks ja väikeseks „kaubaajamiseks“ vanasse pastoraadisaali.

Auväärse Otto Wilhelm Masingu siluett koos tema elutööd kajastavate kirjatükkidega kaeti selleks korraks halli linase kangaga, mille peale kinnitati meie naiste valmistatud uhked käsitööd.

Paastumaarjapäeva puhul kaunistasid seda kootud linikud ja ažuursed lõngakerad kõrvuti omavalmistatud kodukandi rahvarõiva käiste ja tanuga. Rahvatraditsioonist on teada, et selleks päevaks pidid naistel näputööd valmis olema ja heaks endeks peeti selle päeva puhul suuri lõngakerasid kerida, et kasvaksid hästi suured kapsad.

Teised pastorid vastasseinal aga võisid tõdeda, et mõningaste harjumate materjalide ja käsitööesemete kõrval on tänapäevalgi au sees esiemadeaegsed töövõtted (lapitekid, kaltsuvaibad, heegeldatud linikud, tikandid, riidest mänguajad). Tegumood küll veidi uudsem, aga kätesoojus, millega need valmistatud, endine.

Enne õpitubade hasartsesse tegevusse sööstmist kinnitati keha maitstva lõunasöögiga. Seejärel kostis kahest pastoraadi kambrist vaid tasast nohinat ja pusimist. Õpiti käsitsema veidi imelikke

tööriistu, mille abil, oh imet, sai kerge vaevaga valmistada üsna huvitavaid asju. Jane Nikolai töötoas sai valmistada maagiliste ohutismärkidega põnevaid võtmehoidjaid, Signe Taremaa aga aitas kõigil soovijatel kokku panna armsa loodusliku kivi ja nahaga kombineeritud preesi.

Käsitööpäeva ettevõtmine oli ergastavaks vahelduseks igale külastajale nii meistri- kui õpipoisile, nii ostjale kui müüjale.

Samal põhimõttel tahaks kunagi korraldada ka meeste käsitööde näituse ja uudistada, mida meie kangem sugupool kaugetes külades põlve otsas valmis on meisterdanud. Oleks huvitav teada, millega inimesed vabal ajal tegelevad, mida koguvad ja väärtustavad.

Tekst ja fotokollaaž: Ene EHRENPREIS

Viru - Nigula rahvamaja kevadised tegemised

Meie rahvamaja kevad algas juba kuu aega tagasi - 6. märtsil laulsid esimesed laululinnud - toimus meie valla laste lauluvõistlus. Kirjas oli algul neid lausa ligi kolmkümmend, kuid haigus tegi oma töö ja nii kõlas võistlusel kaksikümmend üks lauljat. Siinkohas tänan kõiki lapsi ja nende juhendajat Maret Salk'i, kelle koostööl sai auditav lauluvõistlus. Oma kategooria võidud said:

4. aastased - Silvester Leppik, 5-6-aastased - Martin Palk, 7-9 - aastased Aljona Paškevitš, 10 - 14.aastased - Janelle Heinmets, kes võitis ka publiku lemmiku preemia, eripreemia sai Kristiina Kõrve. Täna ka lauluvõistluse päevajuhti Krista Leppikut, klaverisaatjat Ahti Bachblumi, helimeest Hillar Vimbergi, lauluvõistluse züriid : Katariina Lilleorg, Guido Reimer, Maidu Errild ja kõiki lauluvõistlusele kaasaalajaid.

On loodud uus huviring – naiste rahvatantsurühm, keda juhendab Enna Laanemets, klaveril saadab Lea kapstas. Ringi tegevus ➔

toimub kord teisipäeva õhtul, kord kolmapäeva õhtul kell 17.30. Ootame kõiki uusi huvilisi!!

17. aprillil kell 18.30 teeme ühiskülastuse Aseri Rahvamajas etendusele "Direktor", mis räägib endise Aseri Tellisetehase direktorist.

* * *

8 - 10 maikuus tulevad traditsioonilised Viru - Nigula valla päevad. Esimesel päeva õhtul saame kokku muuseumis, meenutame Ella Rajarit, teisel päeval toimub XX Nigula Omatoodangu ja Käsitöölaad. **Tähelepanu küsetiste- ja**

SPORDIUUDISED

Kolmapäeval, 11. märtsil sai kodurahvas kaasa elada suurematele korvpallipoistele "Hundid", kes said esimest korda käe valgeks mängides "Tarvase" spordiklubi poistega. Mängu alguses oli tunda veidi tagasihoidlikkust, aga kui Andres Sõber sõnad peale luges, hakkas ka meie poistel paremini minema. Julgust ja väga häid viskeid näitas Germa Mäitse, ka teised poisid püüdsid anda parima.

Koolivaheajal, 13-15. märtsini mängisid nooremad "Hundid" Vinni-Pajustis, kus saavutasid IV koha.

X karikasarja VI etapivõidu lauatenнисes saavutas Kristo Kaukula jättes Reelica Hansoni teiseks ja Venemaa võistleja Sergei Norini kolmandaks.

Meie noored Martin Penek, Carl Henrig Järvepere ja Andris Tauer noppisid parimad noortemedalid.

Pühapäeval, 22. märtsil toimuval lauatenнисes mitmevõistlusel Kadrinas saavutasid Martin Penek ja Carl Henrig Järvepere I koha, Andris Tauer ja Janari Mäekivi III koha. Palju õnne võitjatele!

Aprillikuus ootab meid ees palju huvitavaid spordiüritusi:

Tähistame I ülemaailmset lauatenнисepäeva. Meie külaliseks 6. aprillil oli 25. kordne eesti meister lauatenнисes Aleksander Smirnov, kes mängib kõigiga ühe seti.

19. aprillil toimub X karikasarja lõppetapp lauatenнисes.

25. aprillil traditsiooniline mälestusvõistlus laskmises - Gustav Lokotar 116!

25. aprillil Viru-Nigula lauatenнисeklubi I sünnipäevavõistlus.

T.-H. Järve

õllemeistrid – ootame teie toodangut laadale !

Laadal esineb Aseri orkester, rahvamaja segakoor, Viru - Nigula laulumehed.

Kell 15.00 toimub rahvamaja näiteringi kogupere muusikaetendus "Jaagup Kõuemürin" ja õhtul on Vallapäevade peoõhtu. Vallapäevi jääb lõpetama 10. mail emadepäeva kontsert Vasta Kooli laululastega.

07 - 19. juulikuul läheme vallarahva ja sõpradega Horvaatia ringreisile - on veel vabu kohta!

Ervin Lember

Viru - Nigula Rahvamaja kunstiline juht

JÜRIÕÕJOOKS 2015

Toimub neljapäeval, 23. aprillil.

Viru-Nigulas.

Start kell 20.00 Maarja kabeli juurest, võistkondade registreerimine algab 19.30

Kaasa tõrvik !

Parematele auhinnad, pärast võistlust ühine teejoomine ja väike kehakinnitus lõkke ääres.

Mõtlik maarjapäev

Viru-Nigula vald soovib end sättida Eesti maarjapäevakaardile. See tähendab, et sarjas „Kaheksa sajandit Maarjamaad“ võeti eesmärgiks tähistada nii paastumaarjapäeva, heinamaarjapäeva, rukkimaarjapäeva kui ka ussimaarjapäeva.

Kuidas see kõik õnneks läheb, võime rääkida septembrikuus. Praegu võime kinnitada, et paastumaarjapäeva pidasime me väärikalt. Tulime kokku Viru-Nigula muuseumi ehk vanasse pastoraadihoonesse, lugesime luuletusi, kuulasime muusikat ning rüüpasime hiljem suupistete kõrvale ka maarjapuna. Rahvast kogunes nii palju, et ükski publiku jaoks toodud tool tühjaks ei jäänud.

Millest siis need, kes kohale ei tulnud, ilma jäid? Endise Viru-Nigula kirikuõpetaja Tõnu Taremaa väga huvitavast mõtisklusest Maarjamaa üle. Siis Tallinnast külla tulnud, aga Hiiumaa taustaga Kristiina Kivili avameelsetest ja helgetest luuletustest. Lea Metsise lauludest ning ➔

luuletustest ning Viru-Nigula kihelkonna juurtega Sulev Olli luuletsüklist „Jumalaga Viru-Nigula“, millesse olid põimitud mitmed siinsed inimesed ning nendega sündinud lood.

Flöödil mängis väga ilusaid palasid Aive Kaljurand Kiviõlist.
Luuleõhtule eelnes käsitöönäitus-müük.

Järgmisena on plaanis tähistada heinamaarjapäeva. Esialgse kava kohaselt soovime teid kutsuda Vasta mõisa tiigi juurde, kus peaksid toimuma heinaniitmise talgud koos erinevate õpitubade, võistuniitmise, laulude ja mängudega.

Tulge julgelt!
Pille Kajar, maarjapäevade manager

Märtsikuu Vasta koolis

Teatrikuu märts pakkus meie koolile teemakohaseid põnevaid ettevõtmisi ning kohtumisi. Iga-aastase traditsiooni kohaselt võtsid rahvamaja lavalaudadel laulmises mõõtu meie valla julged laululapsed. Kõik lauluvõistlusel osalejad said tänutäheks diplomi ning oma vanuseastme parimatele jagati auhindu.

Kontserdiks valmistuti äärmise põhjalikkusega - mitmel korral käidi rahvamajas lavaproovis ning harjutati klaverisaatjaga ühist esinemist. Kõikide etteasted salvestati CD-plaadile ning seda on võimalik rahvamajast endale mälestuseks soetada.

Aitäh tublidele osalejatele, juhendajatele, korraldajatele! Ürituse raames korraldati ka rahvaküsitlus lauluvõistlusele nime leidmiseks. Pakuti välja üksikuid nimekandidaate, kuid põnevaim ja ehk isegi sobivaim tundus „Vastakad viisid“.

Sel kuul otsustasime kooliõpilastele pakkuda välja võimalusi külastada või osaleda teatrietendustes. 5.klass külastas Rakvere teatrit (etendus „Oscar ja Roosamamma. Kirjad jumalale“). 9.märtsil toimus nii koolis kui ka lasteaias „Meelelahutaja“ teatri lasteetendus „Peetrike looduses“. Näitlejad Tamara Abel, Raimo Aas ja Ervin Lillepea rääkisid vahvate tegelaste kaudu sõprusest ja looduse hoidmisest.

Lauluvõistluse žürii. Foto Ervin Lember

26. märtsil käisid kooli 1. klassi lapsed lasteaia ja esitasid õp. Mareti juhendamisel näidendi "Kadunud unenäod". 27. märtsil tähistasid lasteaia kasvandikud teatripäeva - iga rühm esitas enda poolt välja valitud lavastusmängu.

Märtsikuu tähistakse ka emakeelepäeva. 6. märtsil osales Vasta kooli 8. klassi õpilane Renate Johanson 6.-9. klasside kirjandivõistlusel Rakvere Põhikoolis.

12. märtsil toimus Virumaa Laste luulevõistluse tänuüritus Sõmerul. Kutsutud ja ühtlasi ka luuleraamatusse said meie kooli õpilased Janelle Heinmets, Kiur ja Kaur Kotšin, Grete-Maris Sillat ja Kristiina Kõrve. Tänukaart võistlusel osalemise eest anti ka Renate Johansonile. 14. märtsil tähistas emakeelepäeva "Emakeelel ilus kõla" ka lasteaed "Mõmmik". Lapsed esitasid kodus õpitud luuletusi ning said tunnustatud diplomi ja kommiga. Lisaks eelnevale tähistas "Liblikate" rühm 7. märtsil tüdrukutepäeva. Toimus moešõu ja Marta Maria ema tegi tüdrukutele soengud. 9. märtsil käis algklassiõpilastel külas piirivalvur Artjom Pelepelin oma vahva ja sõnakuuleliku koeraga. Räägiti piirivalvuri tööst, tööst koertega ning näidati, milliseid trikke koer teha oskab.

10. märtsil tutvustasid oma kooli ja edasiõppimisvõimalusi Rakvere Gümnaasiumi õpilased ja direktori asetäitja õppealal. ➔

Edasiõppimisvõimalustega käidi tutvumas ka kohapea, 25. märtsil toimunud avatud uste päeval. Nii 8. kui ka 9. klassi õpilased osalesid tundides ja külastasid õpitubasid. 26. märtsil tutvuti aga Rakvere Ametikoolis õpitavate erialadega. 12. märtsil toimus 7.-9. klassi maakondlik inglise keele olümpiaad. Meie koolist osalesid Kristiina Kõrve, Ülar Eero Nõlv, Kevin Preis, Bryan Reimer, Erko Sten Hürges. Märkimisväärne on see, et Kevin ja Kristiina pääsesid I voorust (kirjalikust osas) ka vestluse vooru. Kristiina saavutas parimana (37 osaleja seas) 8. koha! 13. märtsil korraldasid loovtöö raames 8. klassi Gert ja Karl-Hans talendishow. Osalejaid oli küll oodatust vähem, kuid sellevõrra said suurema tähelepanu osaliseks need, kes julgesid oma talenti ka teistele tutvustama tulla. Lisaväärtuseks oli loomulikult korraldajatele ürituse läbiviimise kogemus. Kiidame tublisid peastarvutajaid: Olger Tauer - "Sirgujate" võistlusklassis 106. koht ning seega on pääsenud 9. aprillil toimuvale

vabariiklikusse vooru! Lääne-Virumaa arvestuses saavutas ta selle tulemusega 11. koha ning 2. klasside arvestuses (Lääne-Viru maakonnas) 2. koha! Sabina Vjazitskaja- "Sirgujate" võistlusklassis 144. koht ning seega on ka tema pääsenud 9. aprillil toimuvale vabariiklikusse vooru! Lääne-Virumaa arvestuses saavutas ta oma tulemusega 12. koha ning 2. klasside arvestuses 3. koha! Carl Henrig Järvepere- "Oskajate" võistlusklassis 126. koht ning see tagab ka temale edasipääsu vabariiklikusse vooru! Tema tulemus on Lääne-Virumaa arvestuses 8. ning 4. klasside arvestuses on tema tulemus maakonnas kõige parem (1.koht)! Heleri Laanemägi- Lääne-Virumaa 1. klasside arvestuses 2. koht! Rasmus Küttim - Lääne- Virumaa 2. klassi arvestuses 14. koht!

Krista Leppik ja lasteaia "Mõmmik" õpetajad

KIK Keskkonnaprogrammi Veemajanduse programm aitab Pada külas veemuresid leevendada

Pada küla seni veega varustanud 123m sügavune puurauk rajati 1968. aastal. Veevärgiga liitunud majapidamised on viimastel aastakümnetel tihti olnud hädas pumba rikete, trasside lekete ja normile mittevastava joogiveega. Korduvate katsete järel keskkonnainvesteeringute keskuselt toetust taotleda õnnestus lõpuks selleks ka raha saada. Projekti käigus puuris BalRock OÜ 2014. aasta suvel uue puurkaevu valla maale 105 m olemasolevast kaevust lääne pool. Kaevu, sügavuseks on 45m. Tarbitav joogivesi vastab joogiveele kehtestatud nõuetele. Vee kvaliteedi tagab Taskar OÜ poolt käesoleva aasta alguses kaevule ehitatud

veepuhastusjaam, mis töötab täisautomaatselt keemiavabal põhimõttel ning ökonoomse survefiltrite süsteemiga. Nende abil eraldatakse joogiveest ülemäärane raud ning UV-sterilisaatoriga kahjulikud bakterid. Kui looduslikult sisaldub veehorisondis normist rohkem ammooniumit, rauda ja mangaani, siis märtsikuine veeanalüüs pärast puhastusseadme tööle rakendamist annab tulemuseks igati nõuetele vastava vee, mida küla ühisveevärgiga liitunud elanikud on tarbinud juba üle kuu aja. Projekti rahastamise eest tuleb teha kummardus Keskkonnainvesteeringute Keskuse Keskkonnaprogrammi Veemajanduse programmile. Kui programmi üheks nõudeks oli veevärgi üleandmine vee-ettevõttele, siis sellega jäi vald esialgu hätta. Nimelt ei

soovinud vee-ettevõtja üle võtta amortiseerunud trassidega süsteemi. Seetõttu on esitatud taotlus loa saamiseks projekti vahendite ülejäägi kasutamiseks trasside rekonstrueerimiseks. Projekti kogumaksumuseks on 129 481 eurot ilma käibemaksuta. Sellest KIK osa on 96 653 eurot. Täna on kulutatud vahendeid kokku 73 160 eurot, millest KIK katab 51 622 eurot. Trasside rekonstrueerimiseks võib arvestada 56 321 euroga, millele lisandub käibemaks. Loodetavasti õnnestub veesüsteem terviklikult uuendada ning elanike edaspidised joogiveemured pikaks ajaks kõrvaldada. Süsteemi haldaja vahetumine toob kindlasti kaasa veehinna muutumise, milleks elanikud peaksid juba valmistuma.

Ene Ehrenpreis

Vargad on sihikule võtnud maamajad

Televiisor, võimendi, raadio, tööriistad, hoidised jne, need on osa asjadest, mis viimasel ajal on vargad maakodudest kaasa haaranud. Ainuüksi märtsikuus registreeriti Rakvere politseis 11 juhtumit, kus kurjategijad on murdnud kas elamutesse või kõrvalhoonetesse.

Kuna sissemurdmised on sagenenud, siis pöörab politsei kõigi majaomanike tähelepanu oma kodu turvalisemaks muutmisele. Vargad valivad just kõrvalistes kohtades asuvaid maju, sest eluruumidesse sisenemisel akna või ukseklaasi lõhkumisega tekitatud müra ei pälvi kellegi tähelepanu. Samuti võib nentida, et väiksemates kohtades pole inimesed pole turvameetmeid aktiivselt kasutusele võtnud.

Arusaadavalt ei ole võimalik varaste käikusid ette näha, kuid siinkohal peaks toimima naabrite hoolivus ja tähelepanelikkus võõraste suhtes. Näiteks naabrimaja hoovis seisev võõras auto ning tundmatud askeldavad isikud on juba piisav põhjus, et helistada lühinumbril 112 ja oma kahtlustest teada anda. Kui kõne tulemusel tabatakse vargad, siis võite kindlad olla, et teile on tänulikud nii naabrid kui ka politsei. Kindlasti oleks vihjete alusel jäänud ka Huljalt varastamata alumiiniumkarkassi ja plastikkattega kasvuhoone, mis asust majast kõigest 200 meetri kaugusel või Tobia külas varastatud 2500-eurone murutraktor.

Kodu turvaliseks muutmiseks saab majaomanik ise väga palju ära teha, alustades esmalt akende ning uste kindlustamisest lukustusega. Taludest, nende kõrvalhoonetest ning hoovidelt saab vargusi ära hoida, kui hooned on valve all, lisaks on soovitatav paigaldada hoovi liikumisanduritega varustatud valgustid.

Politsei paneb inimestele veel südamele, et vanametall tuleks paigutada võõraste pilkude eest varjule. Kõige parem oleks, kui vanametalli üldse kodude juurde ei koguks, sest see võib äratada varastes ebatervet huvi ja uudishimu.

Kui keegi on varguse ohvriks langenud või kui hoonel on lõhutud mõni uks-aken, aga varastatud midagi ei ole, siis tuleb neist juhtumitest kindlasti teada anda politseile. Inimesed võivad mõelda, et miks ta peaks teatama, kui varastatud on kõigest kaks alumiiniumist piimanõud. Mõeldakse, et ei hakka nii „tühisest“ asjast kuhugi teatama. Aga tegelikult on ka ühe piimanõu varastamine karistatav. Samuti on vargustest (ja süütegudest üldiselt) teadaandmine oluline sellel lihtsal põhjusel, et info on politseile vajalik tervikpildi kokkupanemisel ning see kiirendab varaste tabamist.

Avo Koppas
Rakvere politseijaoskonna
piirkonnapolitseinik

Sünnipäevad aprillis

Elise Rätsep - 91 (18.04)
Robert-Valfried Roossaar – 84 (02.04)
Dagy Gordejev – 83 (11.04)
Marie Allas – 82 (01.04)
Ivan Klimenko - 81 (28.04)
Helgi Lello - 80 (02.04)
Heldur Sulger - 80 (19.04)
Lembiot Kõrts - 75 (16.04)
Helle Aasmäe - 75 (27.04)
Taimi Sillat - 70 (03.04)

Palju õnne !

„TEEME ÄRA“ 2015

Tulemas on jälle „Teeme Ära“ talgud. Meie valla talgud toimuvad juba neljapäeval, 30. aprillil algusega kell 11.00.

Talgutööks on Vasta kooli tiigi ümbruse korrastamine. Suurema töö teevad ära masinad, talgulistele jääb kivide korjamine ja pinnase silumine. Kaasa kindad, reha, kel on, võtku kaasa ka aiakäru. Talgulistele garanteeritud mehine kõhutäis!

Kontaktisik Marit Laast 52 74 549